

Míra účasti na profesním vzdělávání

Celkem 82 % učitelů v ČR se v uplynulých 12 měsících před hlavním sběrem dat zúčastnilo alespoň jednoho druhu profesního vzdělávání. V mezinárodním průměru pak byl tento podíl o něco vyšší (88 %). Při srovnání se zeměmi, které jsou ČR blízké kulturně i regionálně, lze konstatovat, že vyšší míra účasti než v ČR byla zjištěna v Polsku (94 %), menší naopak na Slovensku (73 %).

Odlišnost účasti na profesním vzdělávání dle charakteristik školy a učitele

Výraznější rozdíly v účasti různých učitelů lze nalézt mezi učiteli, kteří mají v dané škole smlouvu na dobu určitou, a učiteli se smlouvou na dobu neurčitou. Z učitelů s pracovní smlouvou na dobu neurčitou odpovědělo 84 %, že se účastnili profesního vzdělávání, mezi učiteli se smlouvou na dobu určitou uvedlo tuto odpověď jen 75 % (v mezinárodním průměru byl též nalezen rozdíl, ale není tak velký jako v případě ČR). Učitelé v ČR ve věku nad 60 let se účastní profesního vzdělávání ve výrazně menší míře (jen 57 % se účastnilo v posledním roce), u ostatních věkových skupin je míra účasti srovnatelná (zhruba 84 %).

Z učitelů v ČR, kteří se dle své výpovědi účastnili formálního či neformálního zaškolení po nástupu do školy, jich uvedl účast na aktivitách profesního vzdělávání větší podíl (asi 85 %), než jak je tomu mezi učiteli, kteří obdobným procesem neprošli (80 %). V menších obcích do 3 tisíc obyvatel paradoxně uvádí největší procento učitelů (87 %) účast na profesním vzdělávání. Oproti tomu ve městech se 3 – 10 tisíci obyvateli je to jen 81 %, ve městech s 10 – 20 tisíci obyvateli 82 %, ve městech s 20 – 100 tisíci obyvateli 79 % a v největších městech ČR 84 % učitelů. Rozdíly jsou poměrně překvapivé a opět jsou větší, než by odpovídalo mezinárodnímu průměru. Nadto mezinárodně platí, že spíše učitelé z větších měst se účastní profesního vzdělávání.

Jako doplňkové kritérium pro analýzu účasti v profesním vzdělávání byla zvolena též velikost školy.²⁰ Bez ohledu na to, zda je jako kritérium pro určení velikosti školy stanoven počet žáků, nebo učitelů, platí zjištění, že v největších školách (tj. školách s více než 30 učiteli, resp. více než 500 žáky) byl podíl učitelů, kteří se v posledním roce zúčastnili nějaké formy profesního vzdělávání, ze všech sledovaných kategorií velikosti školy nejvyšší (přibližně 78 %); v ostatních kategoriích škol dle velikosti se profesního vzdělávání účastnilo 83 – 84 % učitelů.

3.4 Účast na jednotlivých formách profesního vzdělávání

Tato kapitola představí podíly učitelů, kteří se účastnili jednotlivých aktivit profesního vzdělávání, a intenzitu účasti měřenou počtem dní, které učitel v posledních 12 měsících této aktivitě věnoval.²¹

Přehled účasti učitelů v jednotlivých aktivitách profesního vzdělávání uvádí graf č. 10, aktivity jsou řazeny od těch učiteli nejvíce využívaných po nejméně rozšířené.

20 S ohledem na získaná data byla definována dle počtu žáků (do 200 žáků, 201–300, 301–500 a více než 500 žáků) a dle počtu učitelů (do 20 učitelů, 21–30 učitelů a více než 30 učitelů).

21 Někteří autoři upozorňují na skutečnost, že více času věnovaného jednotlivé aktivitě profesního vzdělávání se odráží v lepších výkonech žáků, které učitel poté vyučuje (viz např. odkaz na Yoon et al., 2007 v mezinárodní výzkumné zprávě z šetření TALIS 2013).